

Asia: VN/26873/2024

Lausuntopyyntö: Naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan torjumisesta annetun direktiivin (NKV-direktiivi) täytäntöönpano; työryhmän mietintö

Direktiivin suhde nykytilaan

Mitä huomioita teillä on kansallisen nykytilan ja direktiivin suhteen arvioinnista? Pyydämme arviossanne keskittymään siihen, mitä direktiivi näkemyksenne mukaan edellyttää vähimmäistasolla.

Mietinnössä nykyistä lainsäädäntöä on arvioitu asianmukaisesti suhteessa direktiivin vähimmäistason ja kuvattu tehtyjä toimenpiteitä. Suomessa jo kriminalisoitu mm direktiivin edellyttämiä tekoja kuten naisten sukuelinten silpominen, pakkoavioliitto tai verkkoväkivallan muotoja. Direktiivi edellyttää varmistamaan uhrien oikeuksien turvaamisen, tukipalveluihin ohjaamisen ja korostaa lapsen asemaa rikoksen uhrina ja ennaltaehkäiseviä toimia sekä viranomaisyhteistyötä ja riskinarviointia ja hallintaa. Suomessa laadittu mm Istanbulin sopimuksen toimeenpanosuunnitelma 2026–2033, Väkivallaton lapsuus -toimenpidesuunnitelma 2026–2033, lapsirauharikosta koskeva lakialoite sekä mietinnössä kuvatut viime vuosien lainsäädäntöuudistukset ja annetut esitykset ovat linjassa direktiivin vähimmäistason tavoitteita ajatellen. On ilmiselvää, että kansallinen nykytila koskien väkivallan yleisyyttä ja esimerkiksi lapsuudessa koetun väkivallan yleisyyttä, ohjaavat entistä vahvempiin toimenpiteisiin/toimintaa/rakenteisiin ohjaavaan säädäntöön, jotta velvoitteiden vähimmäistaso tosiasiallisesti toteutuu. Näkemys: Keskeistä velvoitteiden toteuttamisessa kansallisella tasolla olisi kiinnittää huomiota velvoitteiden täyttymiseen yhdenvertaisesti hyvinvointialueilla -> vahvaa ohjausta/lainsäädäntöä tarvitaan.

Keskeiset ehdotukset

Mikä on näkemyksenne esityksen keskeisistä ehdotuksista ja suhteesta direktiivin edellyttämään vähimmäistason? Pyydämme kommentoimaan jokaista kohtaa erikseen kunkin otsikon alle.

-

Asianomistajan suojelun tarpeen arviointia koskeva ehdotus

Esitys uudesta pykälästä on perusteltu ja vahvistaa direktiivin edellyttämän tason toteutumista sisältäen myös tiedonvaihtoa koskevia säännöksiä.

Rikoslain muuttamista koskeva ehdotus

On perusteltu.

Ehdotus erityisen suojelun tarpeessa olevan asianomistajan kuulustelua koskevien säännösten laajentamisesta koskemaan seksuaalirikoksen tai lähisuhdeväkivallan asianomistajan lasta tai asianomistajan kanssa samassa kotitaloudessa asuvaa hänestä riippuvaisessa asemassa olevaa henkilöä, joka on muodollisesti rikosprosessissa todistajan asemassa

Lapsen uhriaseman selkiyttäminen on keskeistä ja sitä tulee korostaa. Mietintö koskien todistajan asemassa olevan lapsen kuulemistä on perusteltu lapsen etu huomioiden. Tulee tunnistaa erityisen haavoittuvassa asemassa olevat.

Ehdotus asianomistajan yhteystietojen välittämistä tukipalveluihin koskevan säännöksen laajentamisesta koskemaan erityisen suojelun tarpeessa olevaa seksuaalirikoksen tai lähisuhdeväkivallan asianomistajaa

Ehdotus on perusteltu.

Ehdotus yhdenvertaisuusvaltuutetun tehtävästä jatkossa seurata ja arvioida Istanbulin sopimuksen ohella NKV-direktiivin tarkoittamia toimintapolitiikkoja ja toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on ehkäistä ja torjua direktiivin soveltamisalaan kuuluvan väkivallan kaikkia muotoja

Seuranta ja arviointia tulee vahvistaa, joten ehdotus tukee velvoitteiden täyttämistä.

Seri-tukikeskuksia koskeva ehdotus

Ei lausuttavaa.

Seri-tukikeskuksiin liittyvä muutosehdotus sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annettuun lakiin

Ei lausuttavaa.

Vaikutukset

Millaisia taloudellisia vaikutuksia arvioitte esityksellä olevan?

Ennaltaehkäisyn ja varhaisen tuen tavoitteiden edistäminen vähentävät väkivallan kustannuksia pitkällä aikavälillä. Tämä ohjaa panostamaan ennaltaehkäisyyn (mm. tuki ja palvelut, turvakotien ja tukipalvelujen kehittäminen) ja sitä kautta nostaa ennaltaehkäisyn kustannuksia, mutta pitkällä aikavälillä ehdotuksella on kustannuksia vähentävä vaikutus.

Millaisia vaikutuksia viranomaisten toimintaan arvioitte esityksellä olevan?

Varhaisen tunnistamisen tavoitteen edistyminen, riskinarvioinnin kannalta keskeistä tiedon vaihdon paraneminen/tiedon saanti, tavoitteena tehtävien ja vastuiden edelleen selkiytyminen. Viranomaisyhteistyö paranee.

Millaisia muita yhteiskunnallisia vaikutuksia arvioitte esityksellä olevan?

Ei lausuttavaa.

Millaisia muita vaikutuksia arvioitte esityksellä olevan? (Esimerkiksi ihmisryhmiin kohdistuvat vaikutukset)

Tämä esitys luultavasti parantaa eri ihmisryhmien asemaa, vaikuttaa asenteisiin, lisää turvallisuuden tunnetta ja vähentää väkivaltaa pitkällä aikavälillä. Esitys vahvistaa merkittävästi uhrien asemaa ja

turvallisuutta, lisää viranomaisten velvoitteita ja resurssitarpeita sekä pyrkii vähentämään väkivaltaa koko yhteiskunnassa.

Vaihtoehtoiset ratkaisut

Onko jokin muu tapa, jolla direktiivin edellyttämät vähimmäisvelvoitteet voitaisiin toteuttaa?

Ei lausuttavaa.

Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

Miten kommentoitte mietinnön näkemyksiä, jotka koskevat suhdetta perustuslakiin ja säätämisjärjestystä (mietinnön jakso 11)?

Tämä vahvistaa perusoikeuksia mm. oikeus elämään ja koskemattomuuteen. Toisaalta esitys asettaa rajoituksia tekijöiden oikeuksiin (mm. lähestymiskiellot ja tekninen valvonta).

Muut havaintonne ja kommenttinne esitysluonnoksesta

Voitte lausua tämän väliotsikon aiheesta alla.

Ei lausuttavaa.

Muut havaintonne ja kommenttinne direktiivin vähimmäisvelvoitteita pidemmälle menevistä (kansallisista) tarpeista naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan torjumiseksi?

Voitte lausua tämän väliotsikon aiheesta alla.

Ei lausuttavaa.

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Ei lausuttavaa.

Huikuri Terja
Pohjois-Karjalan hyvinvointialue - Siun sote